

CODI DE DEONTOLOGIA DELS PSICÒLEGS D'ANDORRA.

Exposició de motius.

El col·lectiu professional de psicòlegs creiem que amb l'adaptació dels nostres estatuts a la nova llei 6/2008, del 15 de maig d'exercici de professions liberals i de Col·legis i associacions professionals, és necessari dotar la professió d'un nou codi deontològic actualitzat i relacionat amb els canvis socials, científics, tecnològics de la societat i de la mateixa professió.

Les necessitats socials han fet que la professió adquireixi noves responsabilitats i nous reptes, fent aparèixer demandes cada vegada més complexes i novadores. En aquest sentit, el psicòleg ha d'intentar vetllar i actuar vers el interès de la totalitat de la nostra societat i no tan sols pel d'unes minories. Per tant, la funció social del psicòleg té la seva pertinència i també la seva utilitat pel interès col·lectiu.

La psicologia i les seves aplicacions poden ser objecte d'exigències paradoxals entre la demanda de resolució dels problemes personals i la voluntat de control tecnològic per part dels éssers humans.

En aquest context els psicòlegs han d'explicar les regles que guien les seves accions, han d'aclarir els valors que se'n desprenen, han de definir els seus límits davant demandes socials venint de persones o d'institucions i han d'afirmar els seus compromisos ètics.

El col·lectiu professional assumeix aquestes noves responsabilitats que impliquen el respecte dels valors compartits a l'hora d'exercir les seves pràctiques i els objectius que serveixen aquests mitjans.

La necessitat d'escriure un nou codi deontològic avalat i reconegut per tots nosaltres ha de poder respondre de manera individual i col·lectiva definint i defensant les normes per evitar i prevenir els mals usos i males praxis de la psicologia.

Preàmbul.

El respecte de la persona humana en la seva dimensió psíquica fonamenta l'acció dels psicòlegs.

La seva finalitat és de vetllar i garantir a la població i als professionals un bon ús i una praxis correcta de la psicologia, i d'intervenir enfront de mètodes i tècniques que s'emparen indegudament amb la psicologia.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1

El codi deontològic de la professió del psicòleg està destinat a servir com a regla de conducta pels professionals, homes i dones que tenen el títol de psicòleg en qualsevol de les modalitats de l'exercici de la psicologia.

El Col·legi Oficial de Psicòlegs d'Andorra, valorarà, d'acord amb aquestes normes, l'exercici de la professió dels seus col·legiats.

Article 2

L'activitat del psicòleg es regeix, per damunt de tot, pels principis de convivència i legalitat democràticament establerts al Principat d'Andorra.

Article 3

El psicòleg tindrà en compte, en l'exercici de la seva professió, les normes implícites i explícites que regeixen l'entorn social on actua, considerant-les com a elements de la situació i valorant les conseqüències que la conformitat o desviació respecte d'elles puguin tenir en la seva activitat professional.

Article 4

El psicòleg rebutjarà tota mena d'impediments o obstacles per a la seva independència professional i per al legítim exercici de la seva professió, dins del marc dels drets i deures que defineix el present codi.

I. PRINCIPIS GENERALS

Article 5

L'exercici de la psicologia s'ordena cap a una finalitat humana, social i sanitari que pot expressar-se en objectius tals com el benestar, la salut, la qualitat de vida i la plenitud del desenvolupament de persones i grups en els diferents àmbits de la vida individual i social.

Article 6

La professió dels psicòlegs es regeix per principis comuns a tota deontologia professional: respecte a la persona, protecció dels drets humans, sentit de la responsabilitat, honestat, sinceritat amb els clients, prudència en l'aplicació dels instruments i tècniques, competència professional i solidesa de la fonamentació científica de les seves activitats professionals.

Article 7

El psicòleg ha d'actualitzar de manera regular els seus coneixements teòrics i ha de formar-se personalment per poder discernir i treballar la seva implicació personal en la comprensió de la persona. En aquest sentit les supervisions individuals o col·lectives son fortament recomanables.

Article 8

El psicòleg té una responsabilitat professional. Les seves intervencions es conformen a les normes del present codi. En el àmbit de les seves competències professionals, el psicòleg decideix dels seus mètodes i tècniques psicològiques, reconeix els seus límits i hauria de refusar qualsevol intervenció si ell opina que no esta prou format en la matèria o bé és incompatible amb el codi deontològic i les normes correctes de la bona praxis.

Article 9

El psicòleg, per cap raó, no realitzarà ni contribuirà a pràctiques que atemptin contra la llibertat i la integritat física i psíquica de les persones. La intervenció directa o la cooperació en la tortura i els maltractaments, a més d'un delictes, constitueix la més greu violació de l'ètica professional.

Article 10

Tot psicòleg ha d'informar, almenys als organismes col·legiats, de la violació dels drets humans que arribi a conèixer a través de la seva pràctica professional, un cop esgotades totes les possibilitats d'intervenció psicològica per evitar-la.

Article 11

El psicòleg, en la prestació del seu servei, no farà discriminació de les persones i/o grups per raons d'edat, sexe, nacionalitat, classe social, raça, idioma o qualsevol altra diferència.

Article 12

Igualment, respectarà les opcions i els criteris ideològics, morals i religiosos dels seus clients, sens perjudici del seu qüestionament, quan esdevingui necessari, en el decurs de la seva intervenció.

Article 13

El psicòleg serà summament cautelós, prudent i crític en la seva intervenció professional davant de nocions i termes que fàcilment poden degenerar en etiquetes devaluadores i discriminatòries.

Article 14

El psicòleg no utilitzarà la seva posició en la relació professional com a situació de poder o superioritat en benefici propi o de tercers.

Article 15

El psicòleg no realitzarà mai maniobres de captació dirigides a aconseguir que li siguin confiats casos de determinades persones, ni tampoc procedirà a realitzar actuacions que assegurin pràcticament el seu monopoli professional en un àrea determinada. Quan treballi en una institució, no aprofitarà la seva situació per derivar casos a la seva pràctica privada.

Article 16

El psicòleg no avalarà ni encobrirà amb la seva titulació la pràctica professional realitzada per persones no titulades. Així mateix, denunciarà els casos d'intrusisme que arribin al seu coneixement.

II. DE LA COMPETÈNCIA PROFESSIONAL I DE LA RELACIÓ AMB ELS ALTRES PROFESSIONALS

Article 17

El psicòleg defensarà, independentment del lloc i la posició que ocupi, la seva independència respecte a l'ús dels seus coneixements i l'aplicació de les tècniques que li són pròpies.

Article 18

És un deure ètic del psicòleg actualitzar la seva formació i els seus coneixements dins l'àmbit de les seves competències. Ha de reconèixer els límits de la seva competència i les limitacions tècniques.

Article 19

El psicòleg vetllarà pel prestigi, el respecte i l'ús adequat dels termes, instruments i tècniques propis de la professió.

L'autoritat professional del Psicòleg es fonamenta en la seva capacitació i qualificació per les tasques que desenvolupa. El psicòleg ha d'estar professionalment preparat i especialitzat en la utilització dels mètodes, instruments, tècniques i procediments que adopti en el seu treball. Forma part de les seves tasques, l'esforç continuat d'actualització de la seva competència professional.

Article 20

Sense perjudici de la diversitat de teories, escoles i mètodes, el psicòleg no utilitzarà medis o procediments que no siguin suficientment contrastats dins dels límits del coneixement científic vigent. En el cas d'investigacions que comportin posar a prova tècniques o instruments nous no contrastats, ho farà saber per escrit als seus clients abans de la seva utilització.

Article 21

Abans d'iniciar qualsevol intervenció, el psicòleg s'assegura de tenir el consentiment de tots aquells que el consulten o participen en una avaluació, recerca o valoració pericial. Els ha d'informar de les modalitats, dels objectius, i dels límits de la seva intervenció. El psicòleg pot assessorar sobre informes o situacions que li han estat transmises, però la seva avaluació s'ha de fer a partir de situacions o persones que ell mateix ha pogut examinar. Davant de qualsevol situació d'avaluació, el psicòleg informa a les persones sol·licitants que poden demanar una contraval·lació.

Article 22

En el camp de la recerca el psicòleg ha d'informar del dret de la persona a abandonar quan vulgui la investigació en curs. En situacions de peritatges judicials, el psicòleg tracta de manera equitativa amb cadascuna de les parts sabent que la seva missió és aclarir o assessorar a la justícia i no aportar proves.

Article 23

Sense perjudici de la seva crítica científica que estimi oportuna en l'exercici de la seva professió, el psicòleg no desacreditarà col·legues o altres professionals que treballin a partir dels mateixos o altres pressupòsits teòrics i/o metodològics. Parlarà amb respecte de les escoles i d'aquells tipus d'intervenció que gaudeixen de credibilitat científica i professional.

Article 24

Quan els objectius de la pràctica professional del psicòleg conflueixin amb els altres professionals, és convenient, i en alguns casos necessària, la col·laboració interdisciplinari, sense perjudici de les competències i els coneixements de cadascun d'ells. El psicòleg recolza als seus col·legues dins l'exercici de la professió i en defensa l'aplicació del present codi.

III. DE LA INTERVENCIÓ

Article 25

El psicòleg ha de rebutjar de dur a terme la seva intervenció quan existeixin seriosos indicis que la seva participació pot ser mal utilitzada o utilitzada en contra dels legítims interessos de les persones, els grups, les institucions i les comunitats.

Article 26

Dins l'àmbit de les organitzacions, el psicòleg tractarà d'apropar les necessitats d'aquestes amb les de les persones en el seu treball.

Article 27

En fer-se càrrec d'una intervenció sobre persones, grups, institucions i comunitats, el psicòleg els informarà adequadament sobre les característiques essencials de la relació establerta i els objectius que es proposa. En el cas de menors d'edat o legalment incapacitats, en seran informats, a més, els pares o tutors.

Article 28

El psicòleg ha de finalitzar la seva intervenció, i no perllongar-la innecessàriament, bé sigui perquè ha assolit els objectius proposats, o bé perquè li manquen recursos o capacitat per aconseguir-los. En aquest cas informarà desinteressadament de la possibilitat que la intervenció sigui continuada per altres professionals.

Article 29

El psicòleg pot negar-se a acceptar fer simultània la seva intervenció amb la d'un altre professional. En tot cas no interferirà en les intervencions iniciades per altres psicòlegs.

Article 30

Qualsevol document escrit procedint d'un psicòleg (certificat, informe, pericial, correu...) porta el seu nom, la seva identificació professional, les seves dades professionals, la seva firma i l'adreça del seu destinatari.

El psicòleg no accepta que altres persones alienes a la seva intervenció modifiquin, firmin, o anul·lin els documents que s'hi refereixen. El psicòleg no accepta que els seus informes siguin lliurats sense el seu acord explícit i fa respectar la confidencialitat del seu correu.

Article 31

Quan una determinada avaluació o intervenció psicològica tingui una estreta relació amb altres àrees disciplinàries i competències professionals, el psicòleg tractarà d'assegurar les corresponents connexions, bé per ell mateix, bé indicant i orientant en aquest sentit el seu client.

Article 32

En el cas d'assessorament o realització de campanyes publicitàries comercials, polítiques o similars, el psicòleg vetllarà per la salvaguarda de la veracitat dels continguts i del respecte per la persona i pels grups.

Article 33

El psicòleg tindrà especial cura de no crear ni mantenir falses expectatives que, posteriorment, sigui incapaç de satisfer professionalment.

Article 34

Tampoc no es prestarà a situacions confuses en què el seu paper i funcions siguin equivocats o ambigus (asesorament, decència, avaluació, informes, pericials, recerca, teràpies)

IV. DE LA INVESTIGACIÓ I LA DOCÈNCIA

Article 35

El psicòleg ha de contribuir, en l'exercici de la seva professió al progrés de la psicologia, investigant d'acord amb les exigències del seu treball científic i donant-ne a conèixer els resultats.

Article 36

La participació en qualsevol investigació haurà de ser autoritzada explícitament per les persones sobre les quals es realitza, o bé pels seus representants legals, que hauran de ser informats dels possibles efectes de la investigació.

Article 37

Si es tracta d'investigacions per experimentar tècniques o instruments nous, encara no contrastats, s'informarà prèviament els clients. En el cas que el tipus d'experiència requereixi la conveniència de no informar-los explícitament, el psicòleg no utilitzarà aquestes dades en els seus informes.

Article 38

En el cas d'experimentacions que comportin molèsties o danys passatgers, s'informarà degudament els subjectes i s'assegurarà que la seva participació és totalment voluntària en tot moment.

Article 39

En tot cas, el psicòleg rebutjarà produir a les persones danys permanents, irreversibles o innecessaris per evitar-ne altres de majors.

Article 40

Quan la investigació requereixi el recurs de la decepció o de l'engany, el psicòleg s'assegurarà que aquest no produirà perjudicis durables a cap dels subjectes i, en tot cas, els revelarà la natura i la necessitat experimental de l'engany en cloure la sessió o la investigació.

Article 41

En l'experimentació amb animals s'evitarà o reduirà al mínim els sofriments, els danys o les molèsties que no siguin imprescindibles i justificables en atenció a fins de valor científic i humà.

Article 42

El psicòleg, en la pràctica professional de la docència, defensarà la llibertat per transmetre els coneixements i les opcions científiques a les quals s'adhereix, argumentant científicament les seves crítiques a les diferents teories i donant a conèixer les fonts en què es basa.

Article 43

El psicòleg, en la seva funció docent, serà responsable que l'activitat de l'estudiant referida a la investigació, l'avaluació i la intervenció, s'adeqüi als principis continguts en el present codi.

Article 44

En l'exercici de la docència, el psicòleg no coaccionarà ni oferirà beneficis acadèmics per aconseguir que els alumnes participin com a subjectes sobre els quals realitzar investigacions.

V. DE L'OBTENCIÓ I L'ÚS DE LA INFORMACIÓ

Article 45

La informació que el psicòleg recull en l'exercici de la seva professió està sotmesa a dret i deure de secret professional del qual tan sols està eximit per consentiment exprés del client o per supòsits legals.

Article 46

Quan l'avaluació o intervenció ha estat sol·licitada per una altra persona ó jutges, professionals de l'ensenyament, pares o qualsevol altre persona diferent a la persona avaluada- aquest últim o els seus pares o tutors tindran dret de ser informats del fet de l'avaluació o intervenció i del destinatari de l'informe conseqüent. El subjecte d'un Informe Psicològic té dret a conèixer el contingut del mateix, sempre que d'aquest no es derivi un greu perjudici pel subjecte o pel psicòleg, i encara que la sol·licitud de l'avaluació hagi estat feta per altres persones.

Article 47

Així mateix, té dret a rebre informació sobre el contingut de l'esmentat informe que no se'n derivi un greu perjudici per al client o per al psicòleg.

Article 48

Els informes psicològics realitzats sota petició d'institucions o organismes en general, a excepció del punt anterior, estan sotmesos al mateix deure i dret general de confidencialitat establert anteriorment, quedant, tant el psicòleg com la corresponent instància sol·licitant, obligats a la no difusió fora de l'estricta marc pel qual s'havien demanat.

Article 49

Les enumeracions o llistes de subjectes avaluats on constin el diagnòstic i dades de l'avaluació que siguin requerides per altres instàncies, a efectes de planificació, obtenció de recursos o altres, hauran de lliurar-se sense el nom ni les dades d'identificació del subjecte, sempre i quan no siguin estrictament necessàries.

Article 50

La informació que el psicòleg adquireix professionalment no ha d'utilitzar-la en benefici propi ni de tercers, ni en perjudici de l'interessat.

Article 51

L'exposició oral, impresa, audiovisual o altres, de casos clínics o il·lustratius amb finalitats didàctiques o de comunicació o divulgació científica, ha de fer-se de forma que no sigui possible la identificació de la persona, grup o institució de què es tracti, excepte en el cas d'un consentiment explícit i per escrit.

Article 52

El registres escrits o electrònics de les dades psicològiques, entrevistes i resultats de proves seran conservats, sota la responsabilitat del psicòleg, en condicions que assegurin el secret professional i d'acord amb la llei de protecció de dades

VI. DE LA PUBLICITAT

Article 53

La publicitat dels serveis que ofereix el psicòleg serà concisa; especificarà el títol que l'acredita per a l'exercici professional, la seva condició de col·legiat, si s'escau, les àrees de treball o tècniques utilitzades. En cap cas no farà constar els honoraris ni cap mena de garanties o afirmacions sobre la seva vàlua professional, competència o èxits. En tot cas hi haurà una correcta identificació de l'anunciant.

Article 54

Constitueix una transgressió a la deontologia professional atribuir-se una titulació acadèmica que no es posseeix, així com una especialització per a la qual no es té la capacitat corresponent.

Article 55

Quan el psicòleg presti el seu nom, prestigi o imatge amb fins publicitaris, ho farà sense detriment del prestigi de la professió.

Article 56

El psicòleg té una responsabilitat en la difusió de la psicologia en la premsa escrita i audiovisual. Farà ús del seu dret a rectificar per contribuir a la serietat de les informacions comunicades al públic.

Article 57

Quan el psicòleg hagi de fer una presentació de la psicologia i de les seves aplicacions utilitzarà les normes deontològiques de la professió. El psicòleg no entra en el detall

dels mètodes i tècniques psicològiques en les seves presentacions al públic i informa dels possibles perills d'un ús indiscriminat d'aquestes per part dels no professionals.

VII. DELS HONORARIS I LA REMUNERACIÓ

Article 58

El psicòleg s'abstindrà d'acceptar condicions o retribucions econòmiques que signifiquin desvalorització de la professió o competència deslleial.

Article 59

En l'exercici lliure de la professió, el psicòleg informarà prèviament el client sobre la quantia dels seus honoraris per actes professionals.

La percepció i retribució d'honoraris no està sotmesa a l'èxit del tractament o a un determinat resultat de l'actuació del psicòleg.

Article 60

El psicòleg, en cap situació, no percebrà ni oferirà cap remuneració relacionada amb la derivació de clients.

VIII. GARANTIES PROCESSALS

Article 61

La comissió Deontològica (mira els nous estatuts) creada pel Col·legi de Psicòlegs d'Andorra, vetllarà per la interpretació i aplicació d'aquest Codi. El Col·legi de Psicòlegs d'Andorra assegurarà la seva difusió entre tots els professionals i el conjunt d'institucions socials.

Article 62

Les infraccions de les normes del Codi Deontològic en l'exercici de la professió hauran de ser denunciades davant la comissió Deontològica. L'expedient haurà de tramitar-se sota els principis d'audiència, contradicció i reserva, i es conclourà amb una proposta de resolució de la Comissió. La Junta de Govern, un cop escoltat l'interessat, adoptarà la resolució procedent, acordant el sobreseïment o la imposició de la sanció disciplinària que estatutàriament correspongui, d'acord amb l'article 50 dels Estatuts Col·legials.

Article 63

El Col·legi de Psicòlegs d'Andorra garantirà la defensa d'aquells col·legiats que es vegin atacats o amenaçats per l'exercici d'actes professionals legítimament realitzats dins dels marc dels drets i deures del present codi, i defensarà particularment el secret professional i la dignitat i la independència del psicòleg.

IX. CONSIDERACIONS FINALS

Article 64

Quan un psicòleg es vegi en el conflicte de normes adverses, incompatibles, siguin legals o bé d'aquest Codi Deontològic, que entrin en col·lisió en un cas concret, resoldrà segons consciència, i informarà les diferents parts interessades i la Comissió Deontològica Col·legial

Article 65

El Col·legi de Psicòlegs d'Andorra tractarà que les normes d'aquest Codi Deontològic passin a formar part de l'ordenament jurídic garantit pels Poders Públics, ja que representen un compromís formal de les institucions col·legials i de la professió davant la societat andorrana, en la mesura que la mateixa societat les valori com a essencials per a l'exercici d'una professió de gran significat humà, social i sanitari.

Codi deontològic aprovat el 15 de juliol del 2010 en Assemblea Extraordinària.